

สภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกร อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
Orchid Planting Condition of Farmers in Sam Phran District,
Nakhon Pathom Province

ปิยาภัสร์ ปิยะจารุวัฒน์¹ สุพัตรา ศรีสุวรรณ^{2*} และ สุรินทร์ นียมามงกูร³
Piyapat Piyajarawat¹ Supattra Srisuwan^{2*} and Surin Niyamangkoon³

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study background factors, knowledge on orchid planting, and degree of agricultural information, 2) to study the orchid planting condition, and 3) to study relationship between background factors, knowledge on orchid planting, degree of agricultural information and orchid planting condition in Sam Phran district, Nakhon Pathom province. Samples consisted of 179 orchid farmers. Data were collected by interview. Statistical analyses were on frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, minimum, maximum figures, and Chi-square to test the hypotheses.

Research findings revealed that the majority of farmers were male, having average age of 52.26 years old. The level of education was primary education or lower, more of them are married. The average household member was 4.51 person, having orchid planting experience of 17.20 years, orchid planting area of 9.52 rai, orchid planting labor of 3.87 persons, spending annual orchid planting expenditure of 302,136.31 Baht, and earning annual orchid planting income of 588,737.43 Baht. Orchid farmers expressed their need to form a co-operative group for orchid planting. Farmers gained knowledge on orchid planting at moderate level. Most of them received the agricultural information from their fellow farmers, demonstrations, and publications. Hypotheses testing indicated that there were significant relationships between gender and orchid planting area; age and orchid planting experience; level of education and orchid planting area and orchid planting labor; activity media exposure to agricultural information and orchid planting area and orchid planting expenditure and need for a co-operative group; and mass media exposure to agricultural information and orchid planting area.

Keywords: orchid, farmer, Nakhon Pathom Province

¹นิสิตปริญญาโท ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
Department of Agriculture Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Chatujak Bangkok, 10900, Thailand.

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
Department of Agriculture Extension and Communication, Faculty of Agriculture, Kasetsart University, Chatujak Bangkok, 10900, Thailand.

³รองศาสตราจารย์ ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
Department of Statistics, Faculty of Science, Kasetsart University, Chatujak Bangkok, 10900, Thailand.

รับเรื่อง : พฤษภาคม 2557

*Corresponding author : agrstsw@ku.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการปลูกกล้วยไม้และการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกร 2) เพื่อศึกษาสภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกร 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ความรู้เกี่ยวกับการปลูกกล้วยไม้ และการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรกับสภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกร อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือเกษตรกรที่ลงทะเบียนอยู่ในกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ในพื้นที่อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 179 ราย การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และการทดสอบสมมติฐานใช้ค่าไคสแควร์

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 52.26 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า ส่วนมากมีสถานภาพแต่งงานหรืออยู่ด้วยกัน มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.51 คน มีประสบการณ์ในการปลูกกล้วยไม้เฉลี่ย 17.20 ปี มีขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้เฉลี่ย 9.52 ไร่ มีจำนวนแรงงานในการปลูกกล้วยไม้เฉลี่ย 3.87 คน ค่าใช้จ่ายในการปลูกกล้วยไม้เฉลี่ย 302,136.31 บาทต่อปี รายได้จากการปลูกกล้วยไม้เฉลี่ย 588,737.43 บาทต่อปี และเกษตรกรมีความต้องการในการรวมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกล้วยไม้ เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการปลูกกล้วยไม้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เกษตรกรเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรผ่านสื่อจากเพื่อนเกษตรกร จากการชมการสาธิต และจากสื่อสิ่งพิมพ์มากที่สุด ผลการศึกษาความสัมพันธ์ พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้ อายุมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในการปลูกกล้วยไม้ ระดับการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้ และจำนวนแรงงานในการปลูกกล้วยไม้ การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อกิจกรรมมีความสัมพันธ์กับขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้ รายจ่ายในการปลูกกล้วยไม้ และความต้องการในการรวมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกล้วยไม้ และการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำนำ

กล้วยไม้ เป็นพืชเศรษฐกิจชนิดหนึ่งที่เป็นที่นิยมกันแพร่หลาย และมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก เนื่องจากทำรายได้ให้กับประเทศนับพันล้านบาทต่อปี ทั้งนี้กล้วยไม้จัดเป็นไม้ดอกไม้มีสีสันของดอกไม้ที่สวยงามหลากหลายเฉดสี มีจำนวนพันธุ์ต่างๆ มากมาย ที่มีอายุการใช้งานที่ยาวนานไม่เหี่ยวง่าย สำหรับการผลิตกล้วยไม้ ปัจจุบันประเทศไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกกล้วยไม้เขตร้อนมากเป็นอันดับ 1 ของโลก โดยในปี พ.ศ.2555 ประเทศไทยส่งออกกล้วยไม้ ปริมาณ 19,424 ตัน คิดเป็นมูลค่า 2,046 ล้านบาท ประเทศไทยส่งออกกล้วยไม้มากที่สุด คือ ประเทศญี่ปุ่น รองลงมา คือ สหรัฐอเมริกาสหภาพยุโรป สาธารณรัฐประชาชนจีน เวียดนาม และลาว (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556)

ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ 18,550 ไร่ มีผลผลิต 44,580 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2556) แหล่งปลูกกล้วยไม้ที่สำคัญอยู่ในกรุงเทพมหานคร นครปฐม นนทบุรี ราชบุรี พระนครศรีอยุธยา และสมุทรสาคร เนื่องจากมีพื้นที่เพาะปลูก และมีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อการปลูกกล้วยไม้

จังหวัดนครปฐม มีพื้นที่ปลูกกล้วยไม้ทั้งหมด 8,163 ไร่ มีผลผลิต 15,123 ตัน โดยแหล่งปลูกอยู่ในอำเภอเมือง อำเภอบางเลน อำเภอกำแพงแสน อำเภอ นครชัยศรี อำเภอดอนตูม อำเภอพุทธมณฑล และอำเภอสามพราน แหล่งปลูกส่วนใหญ่อยู่ในอำเภอสามพราน โดยมีพื้นที่ปลูก 3,193 ไร่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดนครปฐม, 2555) อีกทั้งยังมีเกษตรกรรวมกลุ่มเป็นกลุ่มส่งเสริมอาชีพผู้ปลูกเลี้ยงกล้วยไม้จำนวน 19 กลุ่ม มีตลาดรับซื้อผลผลิตกล้วยไม้มีทั้งตลาดภายในและตลาดต่างประเทศ

เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม มีประสบการณ์ในการปลูกกล้วยไม้เป็นระยะ เวลานาน ส่วนใหญ่มีพื้นที่ปลูกกล้วยไม้จำนวนมาก และมี หลายสวน มีการปลูกกล้วยไม้พันธุ์ต่างๆ และรูปแบบ วิธีการปลูก การบำรุง การจัดการโรคและแมลง การเก็บเกี่ยว และมีช่องทางการจำหน่ายไปยังตลาดที่หลากหลาย เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ มักประสบปัญหาด้านการปลูกกล้วยไม้ที่ไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน เนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ เช่น พันธุ์กล้วยไม้ที่ไม่ดี วิธีการปลูกที่ไม่ถูกต้อง ขาดการบำรุงรักษาที่เหมาะสม การจัดการโรคและแมลงที่ไม่เหมาะสม ปัญหาขาดแคลนแรงงานในสวนกล้วยไม้ ทำให้เกิดการสูญเสียรายได้ และเกิดผลกระทบโดยตรงต่อ เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2556)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจทำการวิจัยเรื่องสภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกร อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการปลูกกล้วยไม้ และใช้ประกอบการพัฒนาวางแผนการดำเนินการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม

ขั้นตอนและวิธีการ

ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จากเกษตรกรที่มีอาชีพปลูกกล้วยไม้ ที่ลงทะเบียนอยู่ในกลุ่มของเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ใช้วิธีสุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย จำนวน 179 ราย จาก 321 ราย (สำนักงานเกษตรอำเภอสามพราน, 2556) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยแบ่งแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 5 ตอน ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกกล้วยไม้ ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร ตอนที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกร อำเภอสามพราน จังหวัด นครปฐม ตอนที่ 5 แบบสัมภาษณ์ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ของสภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกร อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ทดสอบเครื่องมือโดยการหาความเที่ยงตรง (Validity) เพื่อตรวจสอบเนื้อหาความเหมาะสม ความชัดเจนของคำถาม และนำมาปรับปรุงแก้ไข หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปทำการทดสอบกับเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 ราย นำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ ครอนบาชส์ แอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ของแบบสัมภาษณ์ความรู้เกี่ยวกับการปลูกกล้วยไม้ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.724 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้ การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด(Maximum) ค่าต่ำสุด (Minimum) และการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ไคสแควร์ (Chi-square) สำหรับการทดสอบสมมติฐาน และ อธิบายความสัมพันธ์

ผลการวิจัย

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนมากเป็นเพศชาย ร้อยละ 57.5 มีอายุเฉลี่ย 52.26 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา หรือต่ำกว่า ร้อยละ 59.2 มีสถานภาพสมรส แต่งงาน/อยู่ด้วยกัน ร้อยละ 82.1 และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.51 คน ด้านความรู้เกี่ยวกับการปลูกกล้วยไม้ พบว่า เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีความรู้เกี่ยวกับการปลูกกล้วยไม้ โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคล จากเพื่อนเกษตรกร ร้อยละ 55.9 สื่อกิจกรรมจากการชมการสาธิต ร้อยละ 41.3 และ สื่อมวลชนจากสื่อสิ่งพิมพ์ ร้อยละ 54.7

สภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ มีประสบการณ์ในการปลูกกล้วยไม้เฉลี่ย 17.20 ปี มีขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้เฉลี่ย 9.52 ไร่ มีจำนวนแรงงานในการปลูกกล้วยไม้เฉลี่ย

3.87 คน มีรายจ่ายในการปลูกกล้วยไม้ต่อปีเฉลี่ย 302,136.31 บาท/ปี มีรายได้จากการปลูกกล้วยไม้ต่อปีเฉลี่ย 588,737.43 บาท/ปี เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนมากปลูกกล้วยไม้สกุลหวาย ร้อยละ 58.1 แหล่งที่มาของพันธุ์กล้วยไม้ที่เกษตรกรนำมาปลูก ส่วนมากซื้อ และขยายพันธุ์เอง ร้อยละ 72.1 วิธีการคัดเลือกพันธุ์ที่นำมาปลูกส่วนมากศึกษาข้อมูลด้วยตนเอง ร้อยละ 64.8 วัสดุที่ใช้ปลูกกล้วยไม้ ส่วนมากใช้กาบมะพร้าว ร้อยละ 68.2 วัสดุในการสร้างโตะปลูกกล้วยไม้ ส่วนมากใช้ปูนในการสร้างโตะปลูกกล้วยไม้ ร้อยละ 53.6 มีวิธีการให้น้ำกล้วยไม้แบบใช้สปริงเกอร์ ร้อยละ 92.2 มีความถี่ในการให้น้ำกล้วยไม้วันละครั้ง ร้อยละ 63.1 การใส่ปุ๋ยกล้วยไม้ส่วนมากใส่ปุ๋ยเคมี ร้อยละ 82.1 มีความถี่ในการใส่ปุ๋ยกล้วยไม้ทุกสัปดาห์ ร้อยละ 81.6 มีวิธีการจัดการโรคและแมลงเกือบทั้งหมดใช้สารเคมีฉีดพ่น ร้อยละ 98.9 มีความถี่ในการจัดการโรคและแมลงตามวิธีที่ใช้มากที่สุด ในทุกสัปดาห์ ร้อยละ 97.8 มีรูปแบบการเก็บเกี่ยวกล้วยไม้แบบตัดดอก ร้อยละ 92.2 มีความถี่ในการเก็บเกี่ยวกล้วยไม้ 2-3 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 39.6 มีรูปแบบในการจำหน่ายแบบมีบริษัทมารับกล้วยไม้ ร้อยละ 81.0 ส่วนมากเกษตรกรไม่ได้ขายกล้วยไม้เอง ร้อยละ 59.8 และ เกษตรกรส่วนมากมีความต้องการในการรวมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกล้วยไม้ ร้อยละ 51.4

จากการทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลกับสภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกรอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) อายุ มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในการปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับขนาดพื้นที่ในการปลูก

กล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์จำนวนแรงงานในการปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ดังในตารางที่ 1

จากการทดสอบสมมติฐานระดับความรู้ เกี่ยวกับการปลูกกล้วยไม้กับสภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกรอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับการปลูกกล้วยไม้ไม่มีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกรอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้รู้จักวิธีการปลูก การบำรุงรักษากล้วยไม้ จากการศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเอง สอบถาม และพูดคุยกับเพื่อนเกษตรกรด้วยกัน จึงส่งผลให้ระดับความรู้เกี่ยวกับการปลูกกล้วยไม้ไม่มีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกรอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ดังในตารางที่ 2

จากการทดสอบสมมติฐาน การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรกับสภาพการปลูกกล้วยไม้ ของเกษตรกรอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม พบว่า สื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) สื่อกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) สื่อกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับจำนวนแรงงานในการปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) สื่อกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับรายจ่ายในการปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) และสื่อกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการรวมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ดังในตารางที่ 3

ตารางที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกรอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล	ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยไม้ (χ^2)	ขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้ (χ^2)	จำนวนแรงงานในการปลูกกล้วยไม้ (χ^2)	รายจ่ายในการปลูกกล้วยไม้ (χ^2)	รายได้จากการปลูกกล้วยไม้ (χ^2)	ความต้องการในการรวมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกล้วยไม้ (χ^2)
เพศ	2.678 ^{ns}	8.985 [*]	5.251 ^{ns}	5.458 ^{ns}	2.662 ^{ns}	0.127 ^{ns}
อายุ	12.637 [*]	4.939 ^{ns}	5.015 ^{ns}	8.420 ^{ns}	6.642 ^{ns}	5.091 ^{ns}
ระดับการศึกษา	4.826 ^{ns}	6.165 [*]	10.149 ^{**}	4.169 ^{ns}	5.847 ^{ns}	4.223 ^{ns}
สถานภาพสมรส	4.591 ^{ns}	5.002 ^{ns}	2.495 ^{ns}	6.792 ^{ns}	2.705 ^{ns}	6.287 ^{ns}
จำนวนสมาชิก	4.553 ^{ns}	5.181 ^{ns}	9.410 ^{ns}	3.615 ^{ns}	4.602 ^{ns}	4.752 ^{ns}

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 2 ระดับความรู้เกี่ยวกับการปลูกกล้วยไม้มีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกรอำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม

ระดับความรู้เกี่ยวกับการปลูกกล้วยไม้	χ^2	สรุป
ประสบการณ์ในการปลูกกล้วยไม้	1.040 ^{ns}	ไม่มีความสัมพันธ์
ขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้	1.615 ^{ns}	ไม่มีความสัมพันธ์
จำนวนแรงงานในการปลูกกล้วยไม้	0.549 ^{ns}	ไม่มีความสัมพันธ์
รายจ่ายในการปลูกกล้วยไม้	1.452 ^{ns}	ไม่มีความสัมพันธ์
รายได้จากการปลูกกล้วยไม้	2.308 ^{ns}	ไม่มีความสัมพันธ์
ความต้องการในการรวมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกล้วยไม้	3.289 ^{ns}	ไม่มีความสัมพันธ์

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับสภาพการปลูกกล้วยไม้ของเกษตรกรอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

การเปิดรับ ข่าวสารทาง การเกษตร	ประสบการณ์ ในการ ปลูกกล้วยไม้ (χ^2)	ขนาดพื้นที่ ในการปลูก กล้วยไม้ (χ^2)	จำนวน แรงงานใน การปลูก กล้วยไม้ (χ^2)	รายจ่าย ในการปลูก กล้วยไม้ (χ^2)	รายได้ จากการปลูก กล้วยไม้ (χ^2)	ความต้องการ ในการรวมกลุ่ม สหกรณ์ผู้ ปลูกกล้วยไม้ (χ^2)
สี่บุคคล	0.107 ^{ns}	0.227 ^{ns}	0.270 ^{ns}	2.635 ^{ns}	4.895 ^{ns}	5.245 ^{ns}
สี่กิจกรรม	5.778 ^{ns}	10.116 [*]	11.538 [*]	10.531 [*]	8.552 ^{ns}	19.271 ^{**}
สี่มวลชน	5.857 ^{ns}	14.153 ^{**}	4.330 ^{ns}	1.152 ^{ns}	3.261 ^{ns}	6.569 ^{ns}

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ปัญหาของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหา ดังในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ปัญหาของเกษตรกร

ปัญหาของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ป่วย ยามีราคาแพง ไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน	47	26.26
2. สารเคมีมีราคาแพง และมีคุณภาพต่ำไม่สามารถควบคุมโรค และแมลงได้	42	23.46
3. พันธุ์กล้วยไม้ที่ปลูกพบว่าเป็นโรคง่าย	36	20.11
4. ราคาพันธุ์กล้วยไม้ผันผวนไปตามความต้องการของตลาด	25	13.97
5. ผลผลิตออกไม่ตรงตามความต้องการของตลาดกล้วยไม้	24	13.41
6. แรงงานจ้างไม่เพียงพอต่อความต้องการ	23	12.85
7. แรงงานจ้างมีค่าจ้างในการทำงานสูง	23	12.85
8. เกษตรกรทำสวนกล้วยไม้เองจึงไม่มีเวลาไปรวมกลุ่ม	12	6.70

ข้อเสนอแนะของเกษตรกร จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีข้อเสนอแนะ ดังในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ข้อเสนอแนะของเกษตรกร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เกษตรกรเสนอให้รัฐบาลมีการประกันราคาผลผลิต และจัดหาตลาดใหม่ๆให้เพิ่มขึ้น/เปิดตลาดให้กว้างกว่านี้	20	11.13
2. เกษตรกรควรป้องกันโรคและแมลงก่อนระบาด	19	10.62
3. ให้รัฐบาลช่วยเหลือเรื่องราคาของสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลง ศัตรูและจัดการอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูที่ถูกต้อง	17	9.50
4. ให้รัฐบาลช่วยสนับสนุนปุ๋ยเคมีให้มีราคาถูก และมีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยเคมี	16	8.94
5. ตรวจสอบคุณภาพปุ๋ย ยา ก่อนใช้งาน	12	6.70
6. ครอบบรมแลกเปลี่ยนความรู้/จัดประชุมเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง	9	5.03

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่าเกษตรกรที่มีขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้ และจำนวนแรงงานในการปลูกกล้วยไม้ ส่วนมากอยู่ในระดับการศึกษาอยู่ในช่วงชั้นประถมหรือต่ำกว่า เกษตรกรควรมีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมหรือศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ ในเรื่องการปลูกกล้วยไม้ จากแหล่งที่ให้ความรู้ไม่ว่าจะเป็น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากรัฐบาล หรือเอกชน หรือหนังสือที่เกี่ยวข้องกล้วยไม้ และช่องทางต่างๆ เช่น สื่อบุคคล สื่อกิจกรรม สื่อมวลชน เพื่อนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับการปลูกกล้วยไม้ เกษตรกรควรมีการเปิดรับข่าวสารทางการเกษตรเพิ่มเติมในเรื่องการปลูกกล้วยไม้ เพื่อทันต่อเหตุการณ์ต่างๆในปัจจุบัน เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ควรมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร ในการต่อรองราคากกล้วยไม้ และแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ของแต่ละสวน ควรมีหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ เป็นต้น ทำการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับกล้วยไม้ให้กับเกษตรกรในเรื่อง การคัดเลือกพันธุ์ การขยายพันธุ์ การบำรุงรักษา การใช้ปุ๋ย

และสารเคมีในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง เพื่อช่วยให้เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องการปลูกกล้วยไม้ที่ถูกต้องวิธี

สรุป

เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยไม้ พบว่า เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 52.26 ปี มีการศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาประถมศึกษา หรือต่ำกว่า มีสถานภาพแต่งงาน หรืออยู่ด้วยกัน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.51 คน ความรู้เกี่ยวกับการปลูกกล้วยไม้ พบว่า เกษตรกรส่วนมากมีความรู้ในระดับปานกลาง การเปิดรับข่าวสารทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคล จากเพื่อนเกษตรกร สื่อกิจกรรมจากการชมการสาธิต และ สื่อมวลชนจากสื่อสิ่งพิมพ์

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) อายุ มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ ในการปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) และระดับการศึกษามีความสัมพันธ์จำนวนแรงงานในการปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) สื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับ

ขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) สื่อกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับขนาดพื้นที่ในการปลูกกล้วยไม้ จำนวนแรงงานในการปลูกกล้วยไม้ และรายจ่ายในการปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) สื่อกิจกรรม มีความสัมพันธ์กับความต้องการในการรวมกลุ่มสหกรณ์ผู้ปลูกกล้วยไม้ (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01)

เอกสารอ้างอิง

- Office of Agricultural Economics. 2556. (Online).http://www.oae.go.th/ewtadmin/ewt/oa_e_web/download/journal/trends2556.pdf, July 19, 2013. (in Thai)
- Office of Nakhon Pathom Province. 2555. (Online). <http://www.nakhonpathom.go.th/npt/>, November 19, 2013. (in Thai)
- District Agricultural Extension Office. 2556. Information of orchid in Sam Phran District, Nakhon Pathom Province (Mimeograph) (in Thai)
- Department of Agricultural Extension. 2556. Minutes of Agricultural with Subcommittee Drive Strategic Thai Orchid Competition in Global Market From 2011-2016. (in Thai)